

Հետազոտական աշխատանք

Տիտղոսաթերթ

Կազմակերպության տվյալներ <ul style="list-style-type: none">• Անվանում, հասցե• Տնօրեն• Էլ. հասցե• Հեռախոս	«Մասնակցային դպրոց» կրթական հիմնադրամ Անահիտ Չոմարյան anahitchomaryan79@gmail.com +37493181884
Հետազոտության թեմա/վերնագիր <ul style="list-style-type: none">• Հետազոտության թեմա	Ուսուցչի համագործակցությունը գործընկերների հետ՝ փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով
Ուսուցչի տվյալներ <ul style="list-style-type: none">• Ա. Ա. Հ.• Մասնագիտություն• Հեռախոս• Էլ. հասցե• Դասավանդվող առարկաներ• Դասարաններ	Նալբանդյան Աննա Մեսրոպի մանկավարժ annanalbandyan58@gmail.com դասվար
Ուսումնական հաստատության տվյալներ <ul style="list-style-type: none">• Անվանումը, հասցե• Հեռախոս• Էլ. հասցե (տնօրինության)• Web կայքի հասցե	ք.Երևան, Տիգրան Մեծ պողոտա Վահան Տերյանի անվան թիվ 60 հիմնական դպրոց Հեռ. 010 55 00 70

Բովանդակություն

.....	1
Ջետագոտական աշխատանք	1
Տիտղոսաթերթ	1
Բովանդակություն	2
Ներածություն	3
Պարագրաֆներ/մասեր	5
Գրականության ակնարկ	5
Օգտագործված մեթոդները	14
Եզրակացություններ, առաջարկություններ	16
Օգտագործված գրականության ցանկ	22
Հավելված 1	23
ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված հանրակրթական ուսումնական հաստատության մանկավարժական աշխատողների պաշտոնական անվանացանկը	
Հավելված 2	25
Քանակական հարցման հարցաթերթիկ	

Ներածություն

<p>Նպատակը եւ հետազոտական հարցը</p>	<p>Աշխատանքի Նպատակն է ուսումնասիրել և ներկայացնել ուսուցչի՝ գործընկերների հետ համագործակցության առանձնահատկությունները: Այդ նպատակով հետազոտական հարցը սահմանվել է այսպես՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ինչպե՞ս է նպաստում փորձի փոխանակումը և համագործակցությունը մասնագիտական գործունեություն արդյունավետության բարձրացմանը
<p>Թեմայի կարեւորությունը եւ նշանակությունը Ձեր/թիրախային խմբի համար</p>	<p>Ուսուցչի մասնագիտական զարգացման կարևորագույն պայմաններից մեկը նրա համագործակցությունն է գործընկերների հետ: Սրանով էլ պայմանավորված է թեմայի արդիականությունը:</p>
<p>Ո՞ր առանցքային կոմպետենցիան է ուղղված նպատակի ուսումնասիրությունը</p>	<p>-</p>

<p>Վերապատրաստման ո՞ր թեմայի շրջանակում է անդրադարձ կատարվել այս հիմնախնդրին/ուղորտին</p>	<p>հնտեգրված դաս</p>
--	----------------------

Պարագրաֆներ/մասեր

<p>Գրականության ակնարկ</p> <ul style="list-style-type: none">• Մեջբերումներ արդեն արված հետազոտություններից,• Մեջբերումներ գրականությունից, տեղեկության վստահելի աղբյուրներից:	<p style="text-align: center;">ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԳՈՐԾՆԿԵՐՆԵՐԻ ՀԵՏ՝ ՓՈՐՁԻ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ</p> <p>2009թ-ին Ազգային ժողովի կողմից ընդունված «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն Ուսուցիչը այն մանկավարժական աշխատողն է, որը</p> <ul style="list-style-type: none">• դասապրոցեսի միջոցով ապահովում է ուսումնական հաստատությունում սովորողների կողմից առարկայական ծրագրերի յուրացումը• և անմիջականորեն պատասխանատու է այդ գործընթացի համար: (Հոդված 3) <p>Հանրակրթության մասին օրենքը ուսուցիչներին իրավունք է տալիս մասնակցել ուսումնական հաստատության կառավարմանը, առաջարկներ ներկայացնել չափորոշիչների, ծրագրերի, դասագրքերի վերաբերյալ, ընտրել ուսուցման մեթոդներ և միջոցներ: Օրենսդրական շատ կարևոր դրույթ է ամրագրված Կրթության զարգացման 2011-2015թթ. պետական ծրագրում: Այդ ծրագրում նշվում է, որ միաժամանակ կստեղծվեն նպաստավոր պայմաններ առաջադեմ և ստեղծագործ մանկավարժների բացահայտման, խրախուսման, զարգացման և բարեփոխումների գործընթացներում նրանց ակտիվ ներգրավման համար:</p> <p>Նույն ծրագրում նշվում է, որ կշարունակվեն</p>
---	---

դպրոցները որակյալ կադրերով ապահովելու գործընթացը և ուսուցիչների աշխատանքի ընդունման գործընթացն ավելի թափանցիկ կդառնա:

ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված հանրակրթական ուսումնական հաստատության մանկավարժական աշխատողների պաշտոնական անվանացանկը սահմանում է ուսուցիչների 12 գործառույթներ, որոնք ներկայացված են

Չավելված 1-ում:

Անհերքելի են ուսուցիչների շարունակական մասնագիտական զարգացման դերն ու կարևորությունը նրանց մասնագիտական և անձնային աճի, հանրակրթական ուսումնական հաստատության հեղինակության, ուսուցչի մասնագիտական գործունեության արդյունավետության և հանրակրթության որակի բարձրացման գործընթացներում: 21-րդ դարում կրթական համակարգերը մեծապես հիմնվում են մանկավարժների մասնագիտական զարգացման՝ որպես կրթության որակի բարելավման առաջնային մեխանիզմի վրա: Մանկավարժների մասնագիտական զարգացման գործընթացը միտված է նրանց կոմպետենցիաների ու փորձի համալրմանը, կրթական բարեփոխումների վերաբերյալ իրազեկվածության մակարդակի բարձրացմանը, մասնագիտական գործունեության նոր շարժառիթների ձևավորմանը, ինքնավստահության մակարդակի և ինքնազնահատականի բարձրացմանը,

մասնագիտական կապերի և համագործակցության հաստատմանը:

«Ուսուցչի մասնագիտական զարգացում» եզրույթը տարբեր երկրներում տարբեր կերպ է մեկնաբանվում՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, թե ուսուցիչներն ինչ կրթություն են ստանում մինչև ուսուցչի աշխատանքին անցնելը: Որքան էլ բարձրագույն մասնագիտական կրթությունը որակյալ լինի, այն չի կարող պատրաստել ուսուցիչներին հետագա մասնագիտական ողջ գործունեության ընթացքում մարտահրավերներին դիմակայելու և հարափոփոխ պահանջները բավարարելու համար: Զետնապես կրթության համակարգում կարևոր հիմնախնդիր է ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման տարատեսակ հնարավորությունների ստեղծումը, որը կնպաստի որակյալ մանկավարժական մասնագիտական ներուժի ձևավորմանը¹:

Ըստ Տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման կազմակերպության՝ ուսուցչի մասնագիտական զարգացումը սահմանվում է որպես մասնագիտական ծրագրերի ու միջոցառումների ամբողջություն, որը նպատակ ունի համալրելու նրա գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները,

¹ Զակոբյան Ֆ., Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման առանձնահատկություններն ու արդյունավետության բարձրացման ուղիները ԶԶ կրթության համակարգում, «Բանբեր Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի. Մանկավարժություն և հասարակական գիտություններ», Երևան, «Լինգվա», 2020, 2(53), Էջ 48:

փորձառությունը և մասնագիտական գործունեությանն անհրաժեշտ մասնագիտական ու անձնային այլ որակները: Այն ներառում է ուսումնառության ֆորմալ (միջին, բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթություն), ոչ ֆորմալ (որակավորման ու վերաորակավորման դասընթացներ, վերապատրաստումներ, գիտաժողովներ, աշխատաժողովներ, այլ ուսումնական հաստատություններ և կրթական տարածքներ ճանաչողական այցեր, գործընկերային գնահատում, մասնագիտական ցանցերին անդամակցություն) և ինֆորմալ (գործընկերների հետ ինֆորմալ քննարկումներ, մասնագիտական հետաքրքրությունների շրջանակում հետազոտությունների իրականացում, մասնագիտական գրականության ընթերցում) ուսուցման եղանակների միասնությունը, որը հարստացնում է ուսուցիչների դասավանդման փորձն ու նպաստում ուսուցման գործընթացի արդյունավետության բարձրացմանը:

ՀՀ-ում կրթության ոլորտը կարգավորող օրենսդրական դաշտի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ վերջին տարիներին ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման գործընթացին առնչվող օրենսդրական կարգավորումներում փոփոխություններ ու լրացումներ են կատարվել, և շարունակվում են այս գործընթացին առնչվող բարեփոխումները:

Այս համատեքստում հույժ կարևոր գործոն է ուսուցիչների համագործակցությունը:

Կանադայի, Գերմանիայի եւ այլ երկրների միջազգային փորձը վկայում է, որ մասնագիտական զարգացման ազդեցիկ միջոց է եւ՝ դպրոցի ներսում, եւ՝ դրանից դրանից դուրս ուսուցիչների համագործակցությունը: Այս մոտեցման դեպքում ստեղծվում են ուսուցչական խմբեր, որոնք համատեղ մշակում են դասի պլաններ, վարում և դիտարկում են դասեր, ապա կատարում դասերի վերլուծություններ: Նման դեպքերում ուսուցիչները առաջարկներ և դիտողություններ են ստանում իրենց գործընկերներից և հնարավորություն ունենում բարելավելու իրենց աշխատանքը: Այս առումով Հայաստանում ուսուցիչները շարունակում են մնալ որպես մեկուսացած աշխատողներ: Դրան նպաստում է այն հանգամանքը, որ ըստ Ազգային վիճակագրական ծառայության, Հայաստանի դպրոցների շուրջ 40%-ը գտնվում են գյուղերում և այդ համայնքի միակ ուսումնական հաստատությունն է: Բազմաթիվ առարկաների գծով դպրոցներում կան մեկական մասնագետներ:

Հայաստանյան դպրոցների մեծ մասում աշակերտների թվականակը սակավաթիվ է: Մինչդեռ միջազգային հետազոտությունները վկայում են, որ մեծ դպրոցները ավելի բարենպաստ են ուսուցիչների համագործակցված աշխատանքի համար, քանի որ ձևավորվում են մասնագիտական խմբեր, որոնք աջակցում են միմյանց և փորձի փոխանակում կատարում:

Մասնագիտական

զարգացման

ներդպրոցական մշակույթի արմատավորման գործում էական դեր կարող է ունենալ ուսումնական աշխատանքների գծով փոխտնօրենների կարողությունների զարգացումը: Վերջիններս կարող են դպրոցներում կատարել ուսուցիչներին համախմբելու, համատեղ խմբային քննարկումներ և դասալսումներ անցկացնելու, սկսնակ ուսուցիչներին աջակցելու, վերապատրաստողների հետ դպրոցների կապն ապահովելու կարևորագույն աշխատանքը: Մասնագիտական զարգացման ներդպրոցական մշակույթի զարգացման գործում էական դեր կարող են ունենալ նաև այն ուսուցիչները, ովքեր, վերջին տարիներին մասնացելով տարբեր ծրագրերի, հաջողությամբ յուրացրել և իրենց դասարաններում կիրառում են ուսուցման արդյունավետ մեթոդները: Նման հաջողակ ուսուցիչների փորձի տարածումը շատ օգտակար կլինի այն ուսուցիչների համար, ովքեր ներկայումս կարող են բարձրացնել իրենց աշխատանքային արդյունավետությունը: Խնդիրն այն է, որ վերապատրաստված ուսուցիչների զգալի մասի համար շատ դժվար է սովորածը տեղափոխել դասարանական միջավայր: Այս դեպքում, տեսնելով այլ ուսուցչի դասարանական փորձը, շատ ավելի իրատեսական կլինի դրա կիրառումը:

Մասնագիտական համագործակցության հիմնական առանձնահատկու թյուններն են.

- նպատակասլացություն (մասնակիցների ձգտումը ընդհանուր նպատակին, ակտիվ,

շահագրգիռ վերաբերմունքը համատեղ գործունեությանը).

- համագործակցության գործընթացում մասնակիցների կողմից կազմակերպված գործունեության ամբողջականությունը.

- կառուցվածքային լինելը (գործառույթների, իրավունքների, պարտականությունների, պարտականությունների հստակ բաշխում),

- հետևողականություն (գործունեության մասնակիցների գործողությունների համակարգում, կոնֆլիկտի ցածր մակարդակ),

- կազմակերպում (պլանավորված գործունեություն, կառավարելու և ինքնակառավարման կարողություն),

- արդյունավետություն (արդյունքների հասնելու ունակություն):

Ուսուցիչների մասնագիտական

համագործակցությունը կարող է դիտվել որպես կրթական նշանակալի խնդիրների համատեղ լուծման դրական ուղղված, դինամիկ գործընթաց, որը հիմնված է ընդհանուր արժեքային և մշակութային դիրքերի վրա և ենթադրում է փորձի փոխադարձ փոխանակում, համատեղ ստեղծագործականություն, աջակցություն մանկավարժական նախաձեռնություններին, ինչը նպաստում է մասնագիտական գործունեության որակի բարձրացմանը: Մասնագիտական համագործակցության չափանիշներն այնպիսի նշաններ են, ինչպիսիք են՝

- երկխոսության առկայությունը (հարց,

պատասխան, քննարկում, բանավեճ), •
թիմային աշխատանք. տարբեր կարծիքների
ընդունում,

- հարգանք միմյանց նկատմամբ,
- կողմնորոշում դեպի անձի ինքնաիրացում,
յուրաքանչյուրի համար արժեքի
առկայությունը,
- ընդհանուր նպատակներ՝ մեկ արդյունք
(ընդհանուր արտադրանք):

Մասնագիտական համագործակցությունը կարող է
տարբեր ձևեր ունենալ: Ուսուցիչների միջև
մասնագիտական համագործակցության
ամենահայտնի ձևերի տիպաբանությունն է.

Ըստ մասնագիտական համայնքի տեսակի.

- կրթական կազմակերպության մեթոդական
միավորման շրջանակներում,
- կրթական կազմակերպությունում,
- տարածաշրջանային մեթոդական միավորման
շրջանակներում.
- քաղաքային մեթոդական միավորման
շրջանակներում,
- հանրապետական մասնագիտական
համայնքի շրջանակներում,
- միջազգային մասնագիտական հանրության
շրջանակներում:

Ըստ մասնակիցների կազմի.

- մի առարկա (մեկ կրթական տարածք կամ
տարիք);
- միջառարկայական:

Ըստ փոխազդեցության տեսակի.

- իրական (անձնական),
- հեռակառավարման (վիրտուալ),
- խառը (ցանցային)։

Ըստ լուծվող խնդիրների տեսակի.

- ստեղծագործական խումբ,
- զարգացման թիմ,
- փորձարարական աշխատանք։

Օգտագործված կազմակերպչական ձևերի համաձայն.

- Նախագիծ,
- Սեմինար,
- կլոր սեղան,
- կոնֆերանս։

Ըստ գործունեության աստիճանի էլ լինում են պասիվ, ակտիվ, ինտերակտիվ:

Ներկայումս վիրտուալ տարբերակը համագործակցության արդյունավետ ձև է: Սրա հիմնական առավելություններն են նրա շարժունակությունը, հասանելիությունը օրվա ցանկացած ժամի, փորձառու գործընկերների աշխարհի տարբեր մասերում տեղի ունեցող առցանց միջոցառումներին մասնակցելու հնարավորությունը, էլեկտրոնային պահպանումը:

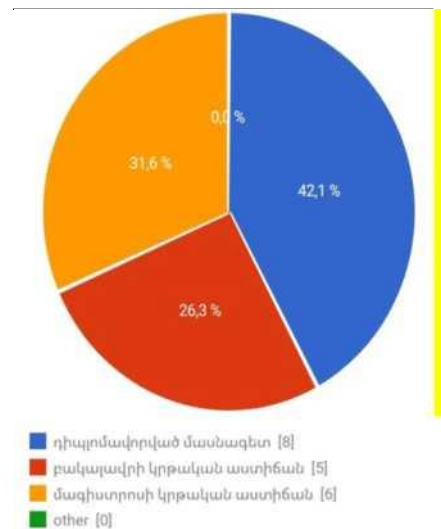
<p>Օգտագործված մեթոդները</p>	<p>Հարցման մեթոդ՝ քանակական հարցում հարցաթերթիկների միջոցով</p> <p>Հարցի վերաբերյալ ուսուցիչների կարծիքները պարզելու համար կատարել ենք քանակական հետազոտություն: Հետազոտության իրականացման համար մենք գործողությունների իրականացման պլան ենք մշակել, որի միջոցով`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. որոշվել է հետազոտության և վերլուծության առարկան` մեր պարագայում մեթոդները, 2. ծանոթացել ենք տեսական գրականությանը, 3. որոշվել է տվյալների հավաքագրման ձևը` քանակական հետազոտություն հարցաթերթիկների միջոցով, 4. հավաքագրե ենք տվյալներ, 5. կատարել ենք տվյալների վերլուծություն: Հետազոտության նպատակն է բացահայտել ուսուցիչների համագործակցության առանձնահատկությունները՝ փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով: <p>Հարցումն անանուն էր, բաղկացած 9 հարցից, որին մասնակցել են 19 ուսուցիչներ: Առցանց հարցման հարցաթերթիկը ներկայացված է Հավելված 2-ում:</p>
<p>Իրականացման ժամանակահատվածը</p>	<p>23/09/2023թ</p>

Եզրակացություններ, առաջարկություններ

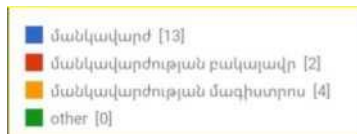
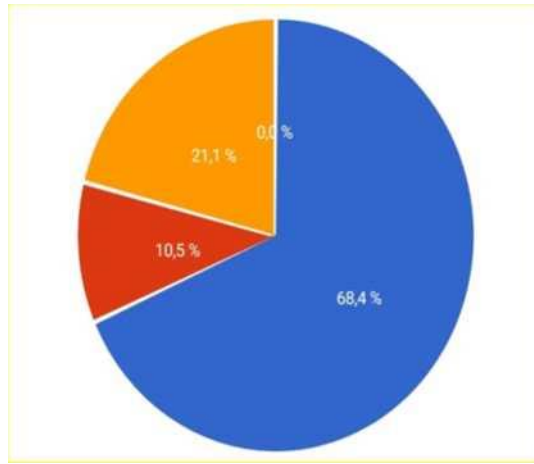
Վերհանված արդյունքներ, եզրակացություններ, պատասխան հետազոտական հարցին

Չարցման բոլոր մասնակիցները իզական սեռի ներկայացուցիչներ էին:

Չարցաթերթիկի հաջորդ հարցն էր «Խնդրում եմ նշել Ձեր կրթական աստիճանը, որի արդյունքում պարզվեց, որ հարցվածների 42.1% (8 անձ) ունեն դիպլոմավորված մասնագետի կրթական աստիճան, 31,6%-ը (6 անձ)՝

«Խնդրում եմ նշել Ձեր որակավորումը» հարցին ուսուցիչների 68,4%-ը (13 անձ) նշել են մանկավարժ, 21,1%-ը (4 անձ)՝ մանկավարժության մագիստրոս, 10,5 %-ը (2 անձ)՝ մանկավարժության բակալավր :

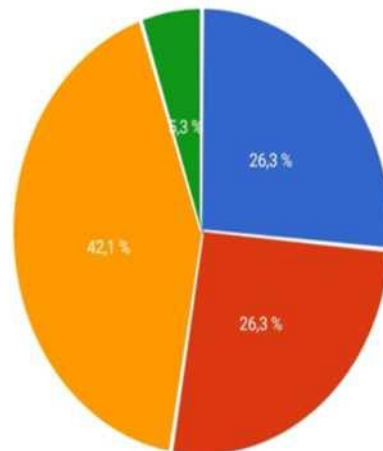

«Քա՞նի տարվա աշխատանքային փորձ

ուՆեք» հարցին մասնակիցների 42.1%-ը (8 անձ)

նշել են 11-15 տարի, 26,3 % (5 անձ)՝ 6-10, տարի,

նույնքան՝ 1-5 տարի և 5.3 %-ը (1 անձ)՝ 19 տարի:

«Ըստ Ձեզի՞նչ է իրենից ներկայացնում

ուսուցիչների համագործակցությունը» հարցին

ուսուցիչները պատասխանել են, որ ուսուցչի

մասնագիտական զարգացման, փորձի

փոխանակման համար կարևորագույն ցուցիչներից մեկն է, քանզի այն ներառում է բազմաբնույթ հարաբերություններ:

«Խնդրում ենք նշել ուսուցիչների համագործակցության դրական կողմերը» հարցին ուսուցիչների մեծ մասը պատասխանել է, որ համագործակցությունը ինքնին դրական երևույթ է, քանզի ենթադրում է նպատակի միասնական որոշում, առաջացած խնդիրների միասնական հաղթահարում, փորձի փոխանակում, մասնագիտական որակների կատարելագործում և այլն:

«Խնդրում ենք նշել ուսուցիչների համագործակցության բացասական կողմը» հարցին ուսուցիչները պատասխանել են, որ որպես այդպիսին համագործակցությունը թեև դրական է, սակայն երբեմն ուսուցիչների անձնային-անհատական առանձնահատկություններով պայմանավորված այս գործընթացում առաջանում են դժվարություններ: Մասնավորապես՝ որոշ ուսուցիչներ բացասաբար են արձագանքում այն երևույթին, երբ իրենց ներկայացնում են այլոց հաջողված փորձը, փորձում են շտկել իրենց ակնհայտ սխալը կամ թերացումը:

ուսուցիչները նշեցին, որ հատկապես վերջին տարիներին, երբ կրթական ոլորտը հասարակության և պետական մարմինների ուշադրության կենտրոնում է, բավական առաջընթաց կա այս հարցում: Վերջինիս նպաստում է նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը, քանի որ ուսուցիչների հանդիպումներն ու քննարկումներն իրականացվում են նաև առցանց եղանակով, ինչն առավել հաճախ է թիչ ծախսատառ ու ուսուցիչները «խնդրում ենք նշել Ձեր դիտարկումներն ու առաջարկությունները ուսուցիչների արդյունավետ համագործակցության վերաբերյալ» կետին պատասխանել են, որ ցանկալի կլիներ համապատասխան նյութական և ֆինանսական միջոցներով ապահովվեն ուսուցիչները, որպեսզի մասնագիտական համագործակցությունը լինի արդյունավետ ու տեղին: Հատկապես գյուղերում աշխատող ուսուցիչները հնարավորություն չունեն գործընկերների հետ հաճախակի հանդիպումներին և մտքերի փոխանակմանը մասնակցելու: Ինչպես նաև, ցանկալի է ուսուցիչների համագործակցությունը ոչ միայն կրթական հաստատության ներսում կամ մարզի շրջանակում, այլև առավել լայն շրջանակներ ընդգրկել, բազմամասնագիտական թիմերի հետ

կազմակերպել հանդիպումներ: Դա կնպաստի ուսուցիչների մասնագիտական որակների բարձրացմանը, նրանց աշխարհայացքի ընդլայնմանը, կրթության ու կրթական համակարգի նկատմամբ նոր հայացքի ձևավորմանը:

Ուսումնասիրելով ուսուցիչների փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության նպատակով համագործակցության առանձնահատկությունները, եզրակացրինք, որ

- Մանկավարժների մասնագիտական զարգացման գործընթացը միտված է նրանց կոմպետենցիաների ու փորձի համալրմանը, կրթական բարեփոխումների վերաբերյալ իրազեկվածության մակարդակի բարձրացմանը, մասնագիտական գործունեության նոր շարժառիթների ձևավորմանը, ինքնավստահության մակարդակի և ինքնագնահատականի բարձրացմանը, մասնագիտական կապերի և համագործակցության հաստատմանը:
- Միջազգային փորձը վկայում է, որ մասնագիտական զարգացման ազդեցիկ միջոց է դպրոցի ներսում դրանից դուրս ուսուցիչների համագործակցությունը: Այս մոտեցման դեպքում ստեղծվում են ուսուցչական խմբեր, որոնք համատեղ մշակում են դասի պլաններ, վարում և

դիտարկում են դասեր, ապա կատարում դասերի վերլուծություններ: Նման դեպքերում ուսուցիչները առաջարկներ և դիտողություններ են ստանում իրենց գործընկերներից և հնարավորություն ունենում բարելավելու իրենց աշխատանքը:

- Ուսուցիչների մասնագիտական համագործակցությունը կարող է դիտվել որպես կրթական նշանակալի խնդիրների համատեղ լուծման դրական ուղղված, դինամիկ գործընթաց, որը հիմնված է ընդհանուր արժեքային և մշակութային դիրքերի վրա և ենթադրում է փորձի փոխադարձ փոխանակում, համատեղ ստեղծագործականություն, աջակցություն մանկավարժական նախաձեռնություններին, ինչը նպաստում է մասնագիտական գործունեության որակի բարձրացմանը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

- Հայաստանի Հանրապետության հիմնական ծրագրեր իրականացնող հանրակրթական ուսումնական հաստատության մանկավարժական աշխատողների պաշտոնների անվանացանկը եվ նկարագրերը, ՀՀ Կառավարության 14 հոկտեմբերի 2010 թվականի N 1391-Ն որոշում
- Հակոբյան Ֆ., Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման առանձնահատկություններն ու արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ կրթության համակարգում, «Բանբեր Վ.Բոյունովի անվան պետական համալսարանի. Մանկավարժություն և հասարակական գիտություններ», Երևան, «Լինգվա», 2020, 2(53), էջ 45-60:
- Bowe J., Gore J. Reassembling Teacher Professional Development: The Case for Quality Teaching Rounds, *Teachers and Teaching: Theory and Practice* 23(3), 2016, 352- 366.
- TEACHERS' EXPERIENCES OF COLLABORATING INTERNATIONALLY: FROM THE "WOW" EFFECT TO MAKING A DIFFERENCE TO STUDENTS AND SCHOOLS, Kowalczyk-WalQdziak, Underwood, James, Marta, 2019/08/14
- Научные публикации, проиндексированные в Scopus и WoS
<http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/7585/2/10Batalova.pdf>
<https://www.moj.am/storage/uploads/00.Ardir 6.pdf> , 07/09/2022
- OECD, The Professional Development of Teachers,
<https://www.oecd.org/berlin/43541636.pdf> , 10/09/2022

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ
ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ
ՊԱՇՏՈՆՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆԱՑԱՆԿԸ ԵՎ ՆԿԱՐԱԳՐԵՐԸ**

1) պլանավորում և իրականացնում է սովորողների ուսուցումն ու դաստիարակությունը՝ հանրակրթության պետական և առարկայական չափորոշիչներին համապատասխան.

2) ապահովում է կրթական ծրագրերի կատարումը, հանրակրթական առարկայական չափորոշիչներով ամրագրված գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների առնվազն պարտադիր նվազագույն պահանջների յուրացումը սովորողների կողմից՝ կիրառելով դասավանդման արդյունավետ մեթոդներ և ժամանակակից տեխնոլոգիաներ.

3) բացահայտում, դիտարկում, հետազոտում և գնահատում է երեխաների ուսումնառության ընթացքում նկատված կրթական կարիքները.

4) նպաստում է սովորողների մեջ արժեքային համակարգի ձևավորմանը, դաստիարակում հայրենասիրություն, ձևավորում պատշաճ վարքագիծ և վարվելակերպ.

5) սովորողների մեջ զարգացնում է ինքնուրույնություն, նախաձեռնություն և ստեղծագործական ունակություններ՝ հաշվի առնելով յուրաքանչյուրի անհատական կարողությունները.

6) նպաստում է սովորողների մեջ ինքնակառավարման տարրերի ձևավորմանը.

7) հարգում և պաշտպանում է սովորողի իրավունքներն ու ազատությունները, պատիվն ու արժանապատվությունը.

8) հետևողականորեն կատարելագործում է իր առարկայական և մասնագիտական գիտելիքներն ու հմտությունները, իրականացնում ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքներ.

9) համագործակցում է սովորողների ծնողների կամ նրանց օրինական ներկայացուցիչների հետ՝ սովորողների կրթության կազմակերպման և ընտանեկան դաստիարակության հարցերում.

10) համագործակցում է գործընկերների հետ՝ փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով.

11) մասնակցում է հաստատության մեթոդիկավորումների (առարկայական մասնախմբերի) աշխատանքներին.

12) պահպանում է ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ, ներքին իրավական ակտերով և կարգապահական կանոններով սահմանված պահանջները: Վերոնշյալ ցանկը բավական ընդգրկուն ձևով ներկայացնում է ուսուցչի աշխատանքային նկարագիրը: